

jest platným také závazek žalovaného z ručení (§ 1351 obč. zák. a contr.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel, prováděje dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s., míní, že souhlas věřitelů nebyl dán u vědomí, že jest s nimi zacházeno hůře, než s jinými věřiteli, a že byli by odepřeli svůj souhlas, kdyby jim to bývalo známo. Z toho odvozuje, že jednotliví věřitelé byli v podstatném omylu o předpokladech a okolnostech, za kterých má býti zrušeno úpadkové řízení. Dále míní, že není opory v zákoně pro právní názor odvolacího rozsudku, že by na neplatnost zrušení úpadku a tím též na neplatnost závazku S-a dalo se souditi jenom tenkrát, kdyby hlavní dlužník vylákal na některém věřiteli souhlas jednáním podvodným. Koněčně je mu nesprávným posouzením právním, že se odvolací soud neobírá námitkou neplatnosti podle Šu 879 odstavec prvý obč. zák., že se totiž jednání, o které běží, přiči dobrým mravům. Leč těmito vývody nebyly vyvráceny správné, věci i zákonu vyhovující a proto dovolacím soudem sdílené důvody napadeného rozsudku. Dovolatelovo tvrzení, že souhlas věřitelů nebyl dán u vědomí, že je s nimi zacházeno hůře než s jinými věřiteli, a že byli by odepřeli svůj souhlas, kdyby jim to bývalo známo, jest bez právního významu, neboť omyl v pohnutce nemá podle Šu 901 obč. zák. vlivu na platnost úplatných jednání. Pro právní jednání jest rozhodno pouze, že někdo chtěl, nikoli však, proč chtěl. Tato zásada jest odůvodněna úvahami účelnosti, ohledem na jistotu obchodního styku a na vzájemnou důvěru. Pouze pohnutka vzbuzená lstí, ale jen tehda, je-li pohnutkou rozhodující (§§ 572, 870 obč. zák.), je-li omyl podstatný, má na platnost právního jednání vliv v Šu 870 obč. zák. uvedený. Tomu není v tomto případě, kde pro podobný předpoklad není ve zjištěních odvolacího soudu opory. Pokud jde o zrušení úpadku se srovnáním všech věřitelů, používá odvolací soud správně vět pamětního spisu k Šu 167 konk. ř. Ovšem něco jiného by bylo, kdyby úpadce klamným předstíráním některé věřitele, nebo celé jich skupiny pohnul k takovému tichému vyrovnání, že by jim přijetím menší kvoty vzešla škoda. To odvolací soud zcela správně poznamenal. Bylo však již řečeno, že pro takový předpoklad není v odvolacích zjištěních opory. Ale pak také nemůže býti řeči o právním jednání dobrým mravům se přičícím. Dala-li se jedna skupina věřitelů svými vlastními důvody a úvahami pohnouti k tichému vyrovnání, přinášejícímu úpadci větší úlevy, než jiná, neústupnější skupina, nepřiči se okolnost, že úpadce přijal toto příznivější ujednání, dobrým mravům. Když o tom odvolací soud pomlčel, pokládav to patrně za věc samozřejmou, není to vadou jeho rozsudku, hlavně však není to nesprávným posouzením právním.

Čís. 5153.

Vymáhající věřitel, jenž exekučně zabavil knihovně sice dosud zajištěnou, avšak již zaplacenou pohledávku, nemůže se (vůči poddlužníkovi a vlastníku hypoteky) dovolávat důvěry ve veřejné knihy.

(Rozh. ze dne 25. června 1925, Rv I 655/25.)

Žalobcům byla exekučně přikázána k vybrání pohledávka Tomáše V-a, zajištěná na nemovitosti žalovaných. Proti žalobě o zaplacení pohledávky namítli žalovaní, že pohledávka byla již zaplacená, což bylo též zjištěno. V knize pozemkové nebylo však zástavní právo pro pohledávku dosud vymazáno. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Těžiště této rozepře dopadá na otázku, zda vymáhající věřitel, který exekučně zabavil knihovně sice dosud zajištěnou, avšak již zaplacenou knihovní pohledávku, může vůči poddlužníkovi a vlastníku hypoteky dovolávati se důvěry ve veřejné knihy. Přípustnost důvěry v pozemkové knihy předpokládá právní nárok ze smlouvy, uzavřené v důvěře v knihy veřejné. Proti rozšíření této důvěry na případ exekučního vymáhání mluví účel exekuce. Jestliž mezi dobrovolným a vnuceným zřízením práva zástavního podstatný právní rozdíl. Jde-li o dobrovolné zřízení práva zástavního, jde o právní jednání mezi zástavním dlužníkem a zástavním věřitelem a zásada důvěry v pozemkovou knihu chrání v tomto případě důvěru v právní jednání, že nebude zastavena věc cizí. Při vnuceném zřízení práva zástavního toho není. Na straně dlužníka není právního jednání, které by mělo býti chráněno zásadou veřejné víry. Kniha veřejná není knihou, podávající vysvětlení o jmění a úvěrové schopnosti toho, s nímž se chce uzavřít smlouva, nýbrž výkazem o disposičním oprávnění toho, kdož o předmětu zápisu knihovního disponuje. Je-li, jako v tomto případě, prokázáno, že pohledávky váznoucí na usedlosti žalovaných pro Tomáše V-a, byly zaplacený dne 23. září 1921, tedy před tím, než byla povolena exekuce zabavením a přikázáním ku vybrání této pohledávky (dne 25. října 1924), nemohou žalobci dovolávati se na ustanovení §u 469 obč. zák., neboť neuplatňují dle §u 308 ex. ř. jim příslušejícího práva, nýbrž právo Tomáše V-a a nemají tudíž, jednajíce sice ve vlastním zájmu, ale jménem a v zastoupení dlužníka, proti poddlužníkovi více práv, než jaká příslušela Tomáši V-ovi. Na tomto stanovisku nezmenila ničeho třetí dílčí novela k obč. zák. (k §u 469), jakž vysvítá ze srovnání §§ 469 a 1446 obč. zák. v jejich novém doslovu. Dovolací soud vyslovil ostatně již v četných svých rozhodnutích, že exekuční nabytí zástavního práva, ať k zajištění, ať k úkoji nemůže se dovolávati důvěry ve veřejné knihy (zejména R II 386/23, sb. n. s. čís. 2987). Tvrzení dovolatelů, že názoru jimi hájenému nebrání nijak ustanovení §u 308 ex. ř., ježto poddlužník měl vždycky možnost brániti se proti povolení exekuce rekusem, čehož neučinil, ač byl upomínán, jest pro řešení tohoto sporu bezvýznamné.

Čís. 5154.

Předložení podatky a potvrzení žádosti, by zavedeno bylo pátrání po zásilce, jsou podstatnou formalitou poptávacího řízení po zásilce v poštovní dopravě.

(Rozh. ze dne 25. června 1925, Rv I 852/25.)